

خدایا مرا از نافرمانی‌ات مصون بدار / انفاق انسان را از هلاکت نجات می دهد

خدایا در این روز مرا با نیکی دوست گردان و فسق و نافرمانی را در نظرم ناپسند دار و در آن خشم و سوزندگی ات را بر من حرام نما به حق یاریت ای دادرس داد خواهان.

در دعای روز یازدهم ماه مبارک رمضان می خوانیم: **اللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيَّ فِيهِ الْإِحْسَانَ وَكَرِّهْ إِلَيَّ فِيهِ الْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ وَحَرِّمْ عَلَيَّ فِيهِ السَّخَطَ وَالتَّيْرَانَ بِعَوْنِكَ يَا غِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ**. خدایا در این روز مرا با نیکی دوست گردان و فسق و نافرمانی را در نظرم ناپسند دار و در آن خشم و سوزندگی ات را بر من حرام نما به حق یاریت ای دادرس داد خواهان.

شرح دعای روز یازدهم ماه رمضان

مرحوم آیت الله مجتهدی تهرانی به شرح دعای روز یازدهم ماه مبارک رمضان پرداخته اند که در پی می آید:

اللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيَّ فِيهِ الْإِحْسَانَ؛ خدایا کاری کن که خوبی‌ها را دوست داشته باشم و از بدی‌ها بدم بیاید و عبادت و انجام هر کار خوبی نزد من محبوب باشد. این دعای خیلی خوبی است که انسان طوری باشد از کار خوب لذت برد. اگر خواستیم کار خوبی انجام بدهیم مخفیانه انجام دهیم و قصد قربت داشته باشیم. طوری زندگی کنیم که آبروی کسی را نریزیم. در احسان، اهل ریاکاری نباشیم، که اگر این‌گونه بودیم در قیامت برای ما اجر و پاداشی نیست.

اجناس خوب و اعلاء صدقه بدهیم

جنس خوب صدقه بدهیم؛ اگر متمکن هستیم جنس اعلاء را برای صدقه و خیرات کنار بگذاریم. بهترین خوبی‌ها این است که آدمی به فامیل فقیر کمک کند، بعضی‌ها به فامیل کمک نمی‌کنند. حتی مرحوم آیت الله العظمی بروجردی (ره) احتیاط می‌کردند و می‌گفتند: اگر در شهرتان مستحق وجود دارد؛ اشکال دارد که فطره را به شهرهای دیگر بفرستید. در حدیث وارد شده است: **اللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيَّ فِيهِ الْإِحْسَانَ وَكَرِّهْ إِلَيَّ فِيهِ الْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ وَحَرِّمْ عَلَيَّ فِيهِ السَّخَطَ وَالتَّيْرَانَ بِعَوْنِكَ يَا غِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ**؛ خیرگم **مَنْ اطْعَمَ الطَّعَامَ** « [کافی ج : 4 ص : 50] بهترین شماها کسانی هستند که اطعام طعام می‌کنند؛ غذا درست می‌کند و به دیگران اطعام می‌دهد.

همان طور که در آیات و روایات موجود می‌باشد هر عمل نیکویی را که انسان انجام می‌دهد از آن به احسان و نیکوکاری تعبیر می‌گردد که دو قسم دارد: (1) احسان در راه رضای خدا (2) احسان برای ریا و جلب توجه مردم احسان برای رضای خدا اگر انسانی عمل نیکی را انجام دهد و هدفش از انجام آن عمل فقط جلب رضایت خداوند قادر و متعال باشد آنگاه است که می‌گوییم آن عمل نیک، احسان برای رضای خداوند بوده است.

خداوند (عزوجل) در قرآن می‌فرماید: **وَأَتَّقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ** « (سورة بقره، آیه 195) یعنی: و در راه خدا انفاق کنید و با دستانتان خودتان را به هلاکت نیندازید و احسان و نیکوکاری کنید که همانا خداوند نیکوکاران را دوست دارد .

این آیه نشان دهنده آن است که انفاق عمل نیکویی است که انسان را از هلاکت نجات بخشد و این در صورتی است که این احسان جزء " **وَمَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ** " (بقره ، 265) باشد. که آنگاه است که خداوند در قرآن می‌فرماید: " **بَلَى مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُ أَجْرُهُ عِنْدَ رَبِّهِ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ** " (بقره ، 112) یعنی: آری، کسی که تسلیم حکم خداوند گردید و نیکوکار گشت پس (مسلم است که) اجرش نزد خداوند بزرگ خواهد بود و او را هیچ خوف و اندیشه و هیچ حزن و اندوهی (در دنیا و آخرت) نخواهد بود.

احسان برای ریا و جلب توجه مردم

اگر انسانی عمل نیکی را که در ظاهر خداپسندانه است انجام دهد و هدفش جلب توجه مردم باشد، آنگاه است که : اولاً : در انجام آن عمل نیک برای خداوند شریک قائل شده است . ثانیاً : عمل او ریا بوده و هیچ اجر و پاداش از طرف خداوند برای آن عمل نمی‌باشد چرا که این‌گونه افراد از یاران و هم قرینان شیطانند، که اگر در این مورد نیز انفاق را در نظر بگیریم خداوند در قرآن می‌فرماید: **وَالَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَكُنِ الشَّيْطَانُ لَهُ قَرِينًا فَسَاءَ قَرِينًا** « (نساء ، 38) یعنی: **وَالَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَكُنِ الشَّيْطَانُ لَهُ قَرِينًا فَسَاءَ قَرِينًا**؛ آنان که اموال خود را به قصد ریا و خودنمایی انفاق می‌کنند و به خدا و روز قیامت ایمان نمی‌آورند (ایشان یاران شیطانند) و

هر که را شیطان یار اوست بسیار بدیاری خواهد داشت.»

&171#اللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيَّ فِيهِ الْإِحْسَانَ؛ منظور از حب الی فیہ الاحسان چیست؟ همان طور که در قرآن آمده است "إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ" (بقره، 195) یعنی: &171#به درستی که خداوند احسان کنندگان را دوست دارد». که با توجه به این آیه انسان برای اینکه محبوب پروردگار خویش گردد از خدای خویش می‌خواهد که احسان و نیکوکاری را محبوب او گرداند که ما نیز در این روز از خداوند می‌خواهیم که حب احسان و نیکوکاری در راه رضایش را نصیب ما گرداند.

فسوق و العصیان چیست؟

&171#وَكُرَّةٌ إِلَيَّ فِيهِ الْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ؛ خدایا من را طوری قرار بده که از فسق و معصیت بیزار بشوم و از گناه کردن بدم بیاید. هرگاه انسان عملی را بر خلاف دستورات الهی انجام دهد آنگاه است که گویند او عصیان پروردگار خویش را نموده است یعنی سرپیچی از دستور پروردگار خویش نموده است که اگر انسان به این عمل خویش یعنی معصیت پروردگار اصرار ورزیده و ادامه دهد آنگاه است که او را فاسق نامند چرا که او دائماً به معصیت ذات اقدس الهی مشغول بوده است.

خداوند در قرآن می‌فرماید: &171#وَكُرَّةٌ إِلَيْكُمْ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ أُولَٰئِكَ هُمُ الرَّاشِدُونَ» (حجرات، 7) یعنی: &171#خداوند کفر و فسوق و معصیت را در نظرتان زشت و منفور ساخت و اینان به حقیقت اهل صواب و هدایتند». که از این آیه در می‌یابیم که اگر خداوند در نظر انسانی گناه و معصیت و هر عمل ناپسندی را زشت و منفور سازد آنگاه است که آن انسان به حقیقت هدایت یافته و به مسیر سعادت دست خواهد یافت.

ترس از عذاب الهی

&171#وَحَرَّمَ عَلَيَّ فِيهِ السَّخَطَ وَالتَّيْرَانَ؛ خدایا غضب و آتش خودت را بر من حرام کن. خداوند عزوجل در قرآن می‌فرماید: &171#وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ»؛ و از خداوند بترسید (و تقوای او را پیشه کنید) و بدانید به درستی که خداوند سخت عذاب است. این عذاب و عقاب الهی برای کسانی می‌باشد که به معصیت و نافرمانی ذات اقدس او مشغولند به طوری که شکرگزار نعمت‌های خداوند نبوده و خداوند از آنان راضی نمی‌باشد چنانچه خداوند متعال در قرآن در مورد دلیل عذاب بندگان خویش می‌فرماید: &171#مَا يَفْعَلُ اللَّهُ بِعَذَابِكُمْ إِن شَكَرْتُمْ وَآمَنْتُمْ وَكَانَ اللَّهُ شَاكِرًا عَلِيمًا» (نساء، 147). اگر شما از لطف خداوند شکرگزار باشید و به او ایمان آوردید خداوند چه غرضی دارد که شما را عذاب کند؟ که خداوند در مقابل نعمت، شکر شما را می‌پذیرد و عملش به صلاح خلق احاطه دارد.

پس با توجه به این آیه کسانی از عذاب الهی در امانند و آتش دوزخ بر آنان حرام است که تقوای الهی پیشه نموده و از معاصی و نافرمانی از دستورات او بپرهیزند. &171#يَعُوذُكَ؛ خدایا همه این دعاها را از تو خواستم ولی تا خودت کمک نکنی من نمی‌توانم به این امور متخلق بشوم و بدون یاری تو این مسائل محقق نمی‌شوند. در روایت آمده است: اگر شما یک قدم به سوی او بر داری خداوند هروله کنان به سوی تو می‌دود. لذا نا امید هم نباشیم. ولی باید یک قدم به سوی او برداریم تا امدادهای الهی را ببینیم. &171#يَا غِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ؛ ای خدایی که هر کسی که به تو بگوید الهی پناهم بده تو پناهم می‌دهی.

نماز شب دوازدهم ماه رمضان

نمازهای مخصوصی برای هر شب ماه مبارک رمضان از حضرت علی (ع) روایت شده و ثوابهای زیادی برای هر شبی ذکر فرموده اند. این نمازهای مستحبی تماماً دو رکعت دو رکعت خوانده می‌شود و خواندن آن در حالت نشسته هم جایز است، لکن ایستاده افضل است.

نماز شب دوازدهم هشت رکعت (چهار تا دو رکعتی) است که در هر رکعت بعد از حمد 30 مرتبه سوره قدر خوانده می‌شود و امام علی (ع) در مورد ثواب این نماز فرمود: خدای تعالی به او ثواب شکر کنندگان را عطا کند و روز قیامت از رستگاران باشد.